



**Ekoraporty Dorota Sterna**

78-316 Brzeźno, Brzeźno 41/4

NIP: 6721849326, REGON: 321397285

tel. 785 999 100, e-mail: dorotasterna@wp.pl

---

## **OPINIA**

# **ORNITOLOGICZNA I CHIROPTEROLOGICZNA DLA BUDYNKU MIESZKALNEGO WIELORODZINNEGO PRZY UL. STARZYŃSKIEGO 10 W POLICACH**

**Brzeźno, lipiec 2018 r.**

## **SPIS TREŚCI**

1. Wprowadzenie.....	3
2. Lokalizacja i charakterystyka obiektu .....	3
3. Zakres planowanych prac budowlanych.....	5
4. Metodyka.....	5
5. Wyniki inwentaryzacji.....	6
6. Opis gatunków zasiedlających budynki .....	11
7. Zalecenia ochronne .....	12
8. Wymagane zezwolenia .....	15
9. Literatura .....	16
10. Spis rycin i fotografii .....	16

## 1. WPROWADZENIE

Niniejszą ekspertyzę przygotowano w związku z planowaną termomodernizacją wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Starzyńskiego 10 w Policach, powiat policki, województwo zachodniopomorskie.

Celem opracowania jest określenia zasiedlenia i sposobu wykorzystania przez ptaki i nietoperze przedmiotowego obiektu budowlanego. Budynek jest przewidziany do objęcia pracami z zakresu modernizacji energetycznej. Opinia dotyczy także określenia skali kolizji, jakie mogą wystąpić w trakcie realizacji zaplanowanych prac z zasiedlającymi budynek zwierzętami oraz zawiera propozycje działań minimalizujących.

Niniejsze opracowanie wykonano na zlecenie Zamawiającego, tj. zarządcy obiektu – Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Policach, ul. Bankowa 18, 72-010 Police. Zarządca działa w imieniu właściciela obiektu, czyli Gminy Police z siedzibą przy ul. Stefana Batorego 3 w Policach.

## 2. LOKALIZACJA I CHARAKTERYSTYKA OBIEKTU

Obiekt budowlany, objęty przedmiotową opinią, jest usytuowany w Policach przy ul. Starzyńskiego 10 na działce nr 280/6 w obrębie ewidencyjnym 0008 Police. Budynek znajduje się po północno-wschodniej stronie ul. Starzyńskiego.

Ryc. 1. Usytuowanie budynku przy ul. Starzyńskiego 10 w Policach.



Obiekt jest zlokalizowany poza obszarami Natura 2000 i w znacznej odległości od ich granic. Najbliżej położonymi obszarami Natura 2000 są:

- Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty „Police – kanały” PLH320015 – leżący w odległości ok. 660 m na północny zachód od budynku,
- Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” PLH320018 – znajdujący się ok. 1,75 km na wschód od budynku,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Zalew Szczeciński” PLB320009 – leżący ok. 1,75 km na wschód od budynku.

Budynek znajduje się w strefie luźnej miejskiej zabudowy, w sąsiedztwie innych budynków mieszkalnych o charakterze wielorodzinnym.

Przedmiotowy obiekt jest komunalnym budynkiem mieszkalnym wielorodzinnym, wybudowanym w konstrukcji tradycyjnej (murowanej), o zwartej bryle na planie prostokąta. Jest budynkiem niskim, posiada 2 kondygnacje nadziemne oraz użytkowe poddasze. Jest częściowo podpiwniczony. Budynek jest kryty stromym dachem dwuspadowym, pokrytym dachówką.

**Fot. 1. Frontowa elewacja budynku – od strony południowo-zachodniej (od ul. Starzyńskiego).**



**Fot. 2. Tylna elewacja budynku – od strony północno-wschodniej (od podwórza).**



### **3. ZAKRES PLANOWANYCH PRAC BUDOWLANYCH**

Przedmiotem planowanego zamierzenia budowlanego jest termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego, która ma wyeliminować straty ciepła w budynku oraz zagwarantować zredukowanie zapotrzebowania na ciepło.

Przewidywane ulepszenia, wynikające z przeprowadzonego audytu energetycznego, zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami projektowymi, będą obejmowały następujące główne roboty budowlane:

1. Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku wraz z kolorystyką elewacji – zakłada się ocieplenie metodą mokrą lekką, tj. warstwą styropianu samogasnącego o grubości 15 cm,
2. Ocieplenie stropu drewnianego nad drugą kondygnacją mieszkalną (podłogi poddasza) – za pomocą wełny mineralnej o grubości min. 20 cm,
3. Wymianę wybranych okien i drzwi zewnętrznych na nowe.

Ze względu na dobry stan pokrycia dachowego zarządca nie przewiduje jego wymiany w ramach termomodernizacji.

Wszelkie zaplanowane ulepszenia wynikają z wykonanego audytu energetycznego i mają na celu zmniejszenie zużycia energii cieplnej, przy zachowaniu parametrów użytkowych i funkcji obiektu budowlanego, a w efekcie będą służyły poprawie efektywności energetycznej, obniżeniu energochłonności i ograniczeniu tzw. niskiej emisji, czyli emisji gazów cieplarnianych. Dodatkowo przewiduje się typowe roboty remontowo-odtworzeniowe, towarzyszące pracom dociepleniowym.

### **4. METODYKA**

Na potrzeby niniejszego opracowania wykorzystano obserwacje z 3 kontroli wykonanych w czerwcu i lipcu 2018r. (20.06.2018r., 29.06.2018r. i 02.07.2018r.). Lustrację obiektu prowadzono w godzinach dziennych i wieczornych, łącznie przez ok. 4 godziny. Dokonano inwentaryzacji i szczegółowych oględzin

wszelkich otworów, szczelin, ubytków, szpar, spękań, nisz itp. Zastosowano metodę obserwacji aktywności ptaków w rejonie budynku oraz oględzin bezpośrednich przy użyciu lornetki i aparatu z podpiętym teleobiektywem, ukierunkowanych na wyszukanie ptasich gniazd i siedlisk lęgowych. Wyszukiwano miejsca lęgowe różnych gatunków w oparciu o znajomość ich preferencji w wyborze miejsca na gniazdo, a także inwentaryzowano ślady gniazdowania. Skrupulatnym obserwacjom poddano potencjalne dogodne miejsca siedliskowe dla ornitofauny i chiropterofauny (typu szpary i ubytki w elewacji, szczeliny za orywnowaniem i obróbkami blacharskimi, itp.) – czy nie wystaje z nich materiał gniazdowy, czy krawędzie otworu noszą ślady użytkowania, czy są pobielone kałem, itp. Do przeszukiwania szczelin wykorzystano również endoskop DNT Findoo Grip. Oględzinom poddano także pokrycie dachowe. Podczas kontroli szukano śladów bytowania nietoperzy, tj.: odchodów pozostawionych w szczelinach, na parapetach, wyłuszczeń widocznych w miejscach przebywania lub przeciskania się nietoperzy. Kontrola w godzinach wieczornych była ukierunkowana głównie na obserwację aktywności nietoperzy w okolicach budynku. Podczas badań posługiwano się detektorem ultradźwiękowym Lunabat DFD-1 z mikrofonem dookólnym ME-3, połączonym ze stereofonicznym rejestratorem szerokopasmowym. Została sporządzona dokumentacja fotograficzna.

## 5. WYNIKI INWENTARYZACJI

Ustalenia z przeprowadzonej kontroli budynku pod kątem zasiedlenia przez ptaki i nietoperze:

1. Na budynku zinwentaryzowano 4 miejsca (siedliska lęgowe) zajęte przez 4 pary **wróbla *Passer domesticus***, w tym:
  - 1 gniazdo w szczelinie pomiędzy murem a dachem (nr 1) – na elewacji południowo-zachodniej (ściana frontowa od strony ul. Starzyńskiego); gniazdo koliduje z planowanymi pracami termomodernizacyjnymi ze względu na położenie warstwy styropianu;
  - 1 gniazdo w ubytku w murze (nr 2) – na elewacji północno-zachodniej (ściana szczytowa); gniazdo koliduje z planowanymi pracami termomodernizacyjnymi ze względu na położenie warstwy styropianu;
  - 2 gniazda na elewacji północno-wschodniej (ściana tylna od podwórza) – w otworze w ścianie (nr 3) i w szczelinie pomiędzy murem a rynną (nr 4); gniazda kolidują z planowanymi pracami termomodernizacyjnymi ze względu na położenie warstwy styropianu.Obserwowano materiał gniazdowy wystający z otworów gniazdowych oraz obecność ptaków w otworach i aktywność w ich pobliżu.  
Umieszczenie siedlisk lęgowych na budynku przedstawiają ryciny nr 2-4 oraz dokumentacja zdjęciowa.
2. Na budynku zinwentaryzowano 1 miejsce (siedlisko lęgowe) zajęte przez 1 parę **kopciuszka *Phoenicurus ochruros***, znajdujące się w otworze w ścianie północno-wschodniej (ściana tylna od podwórza) – nr 5. W toku kontroli obserwowano ptaki przy otworze gniazdowym i wystający materiał gniazdowy. Gniazdo koliduje z planowanymi pracami termomodernizacyjnymi ze względu na położenie warstwy styropianu. Umieszczenie otworu wlotowego na budynku przedstawia rycina nr 4 i dokumentacja zdjęciowa.
3. Na strychu budynku stwierdzono występowanie letniej kryjówki nietoperzy z gatunku **mroczek późny *Eptesicus serotinus***. Podczas kontroli odnotowano aktywność nietoperzy w rejonie budynku i przy otworze wylotowym ze strychu. Nasłuch detektorowy wykazał obecność około 10-12 osobników. Nietoperze dostają się na poddasze poprzez ubytki szyb w otworach okiennych na ścianie południowo-wschodniej (ściana szczytowa). Prace termomodernizacyjne nie spowodują zniszczenia kryjówki nietoperzy, pod warunkiem zapewnienia dostępu do strychu po zakończeniu robót.



Ryc. 2. Usytuowanie miejsc gniazdowania wróbli na elewacji południowo-zachodniej (od strony ul. Starzyńskiego).



Ryc. 3. Usytuowanie miejsca gniazdowania jerzyków na elewacji północno-zachodniej (ściana szczytowa).



Ryc. 4. Usytuowanie miejsc gniazdowania ptaków na elewacji północno-wschodniej (od strony podwórza).



Fot. 3. Gniazdo wróbli w szczelinie pomiędzy dachem a murem na frontowej ścianie budynku (nr 1).





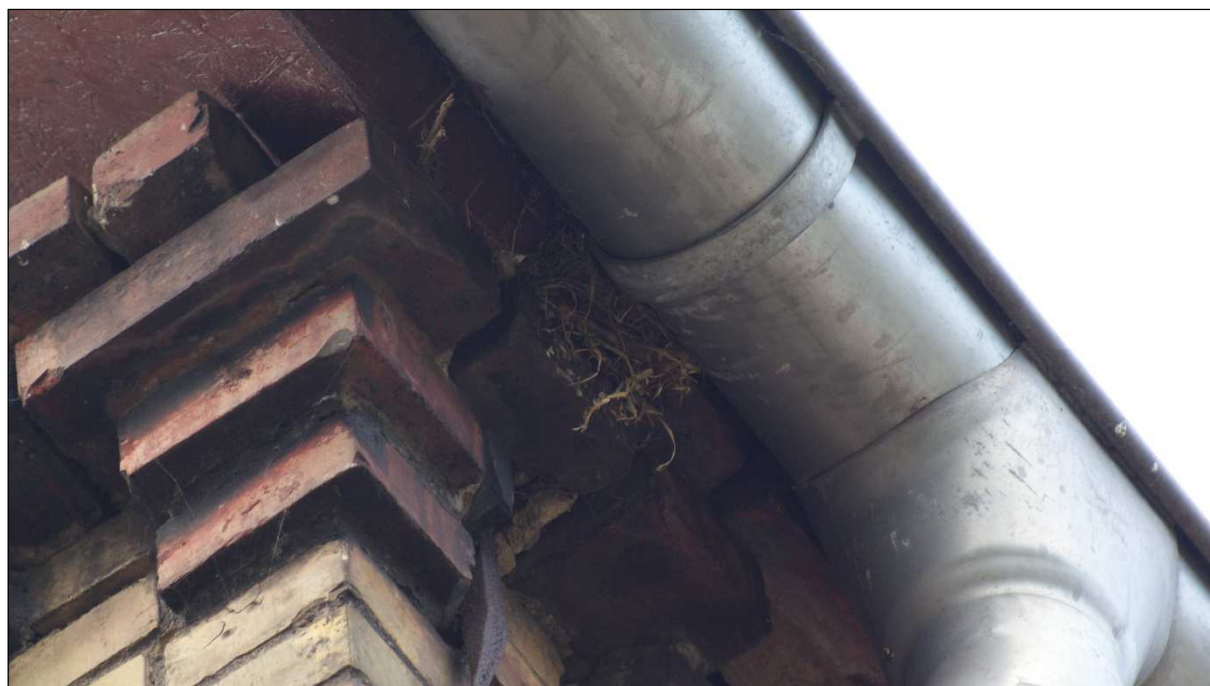
**Fot. 4. Gniazdo wróbli w ubytku w murze na północno-wschodniej (szczytowej) ścianie budynku (nr 2).**



**Fot. 5. Gniazdo wróbli w ubytku w murze na tylnej ścianie budynku (nr 3).**



**Fot. 6. Gniazdo wróbla pomiędzy murem a rynną na tylnej ścianie budynku (nr 4).**



**Fot. 7. Gniazdo kopciuszków w otworze na tylnej ścianie budynku (nr 5).**



## 6. OPIS GATUNKÓW ZASIEDLAJĄCYCH BUDYNEK

### 1. Wróbel *Passer domesticus*

Jest to gatunek lęgowy szeroko rozpowszechniony prawie we wszystkich osiedlach ludzkich w Polsce, bardzo liczny (lokalnie liczny). Krajowa liczebność gatunku jest szacowana na poziomie 6 588 000 par (Kuczyński i Chylarecki, 2012). Gnieździ się w zakamarkach budynków mieszkalnych i gospodarczych (wnęki i szczeliny, pod okapami i belkami, stropodachy, otwory wentylacyjne, miejsca za rurami spustowymi i rynnami). Gniazduje również w budkach lęgowych, w gniazdach bocianów białych, czasami buduje otwarte gniazda w pnączach porastających budynki, a wyjątkowo gniazduje w szczelinach skał. Gniazdo zbudowane jest ze słomy, pierza, suchych traw, papierów. Samica wróbla znosi 4–7 jaj, które następnie wysiaduje przez okres około dwóch tygodni. Młode opuszczają gniazdo po około 16–17 dniach. Jest to ptak typowo osiadły. W okresie polęgowym koczuje na niewielkim obszarze, często tworząc stada (Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P. T., Jertzak L. i Zbyryt A. 2013).

Wróbel jest objęty ścisłą ochroną gatunkową, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

Realizacja planowanej termomodernizacji **spowoduje zniszczenie 4 gniazd wróbla *Passer domesticus***, tj. 3 gniazd usytuowanych na elewacji południowo-zachodniej (ściana frontowa od strony ul. Starzyńskiego) i 1 gniazda znajdującego się na elewacji północno-wschodniej (ściana tylna od strony podwórza).

### 2. Kopciuszek *Phoenicurus ochruros*

Kopciuszek w Polsce jest nielicznym, lokalnie średnio liczny ptakiem lęgowym, którego populacja jest szacowana na 588 000 – 768 000 par (Kuczyński i Chylarecki, 2012). Pierwotnym siedliskiem tego gatunku były obszary skaliste w regionach podgórskich i w górach oraz kamieniołomy. Populacja synantropijna zasiedla obszary zabudowane: wioski, małe i duże miasta, tereny przemysłowe. Gniazda buduje w różnego rodzaju otworach i szczelinach, zwykle pod dachami, we wnękach, na belkach pod okapami, w opuszczonych pomieszczeniach i szczelinach budynków. Zwykle składa 4-6 jaj, a wysiadanie trwa 13-17 dni. Pisklęta pozostają w gnieździe 12-19 dni. Gatunek przelotny od marca do kwietnia i od września do listopada, choć obecnie coraz częściej nieregularnie zimuje, zwłaszcza przy łagodnych zimach (Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P. T., Jertzak L. i Zbyryt A. 2013).

Kopciuszek jest objęty ścisłą ochroną gatunkową, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

Realizacja planowanej termomodernizacji **spowoduje zniszczenie 1 gniazda kopciuszka *Phoenicurus ochruros***, usytuowanego w ścianie północno-wschodniej (ściana tylna od strony podwórza).

### 3. Mroczek późny *Eptesicus serotinus*

Jest to wybitnie synantropijny gatunek, praktycznie nie występuje poza siedliskami antropogenicznymi i jest od nich uzależniony (najbardziej „miejski” nietoperz). Zasięg występowania mroczka późnego obejmuje całą Polskę i jest równomierny. Strychy są podstawowym miejscem lokalizacji kolonii rozrodczych, przeważnie zajmuje w nim wąskie szczeliny, nie wystawiając się na widok. Kolonie mogą być też zlokalizowane w szczelinach okien i między płytami w blokach, zasiedla także otwory wentylacyjne i przestrzenie pod parapetami. Kolonie rozrodcze tworzą się w kwietniu-maju i liczą zazwyczaj do 50 samic. Młode rodzą się w czerwcu lub na początku lipca, zdolność do lotu uzyskują po 3 tygodniach, a samodzielność

po 6. Jeżeli kryjówka nie jest użytkowana całorocznie, to kolonie rozpraszają się od sierpnia do października (Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P. T., Jerzak L. i Zbyryt A. 2013).

Mroczek późny jest objęty ścisłą ochroną gatunkową, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183).

Realizacja planowanej termomodernizacji **nie spowoduje zniszczenia kryjówki mroczka późnego *Eptesicus serotinus***, znajdującej się na strychu budynku. Zakres prac budowlanych nie obejmuje wymiany pokrycia dachowego. Przewidziane jest ocieplenie stropu nad drugą kondygnacją mieszkalną (podłogi poddasza) oraz wymiana okien w ścianach szczytowych, co nie spowoduje zagrożenia dla nietoperzy, pod warunkiem zastosowania proponowanych działań ochronnych (sekcja 7 niniejszej opinii).

## 7. ZALECENIA OCHRONNE

Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 7-9 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r., poz. 2183) w stosunku do dziko występujących zwierząt podlegających ochronie zakazuje się:

- pkt 7) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania,
- pkt 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień,
- pkt 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień.

Ponadto ust. 3 powyższego paragrafu wprowadza w stosunku do dziko występujących zwierząt podlegających ochronie zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

Powyższe rozporządzenie Ministra Środowiska w § 10 wskazuje sposoby ochrony gatunków dziko występujących zwierząt, które mogą polegać w szczególności na:

(...)

- 4) wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan populacji lub siedlisk zwierząt polegających na:

(...)

- g) budowie sztucznych miejsc lęgowych, wodopojów,
- h) dostosowaniu sposobów i terminów wykonywania prac agrotechnicznych, leśnych, rybackich, budowlanych (w tym hydrotechnicznych), remontowych i innych tak, aby zminimalizować ich wpływ na biologię zwierząt i ich siedliska.

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji **rekomenduje się następujące zasady postępowania oraz zalecenia ochronne**, dotyczące planowanych robót termomodernizacyjnych:

1. Zamawiający zamierza rozpocząć i zakończyć termomodernizację obiektu w bieżącym roku kalendarzowym. Z uwagi na gniazdowanie wróbli i kopciuszków prace należy rozpocząć po zakończeniu ich okresu lęgowego, tj. po 1 września. Przy zamierzonym harmonogramie prac (rozpoczęcie i zakończenie w 2018 r.) nie ma konieczności ich prowadzenia pod nadzorem przyrodniczym ani wykonywania ponownych kontroli obiektu przed przystąpieniem do

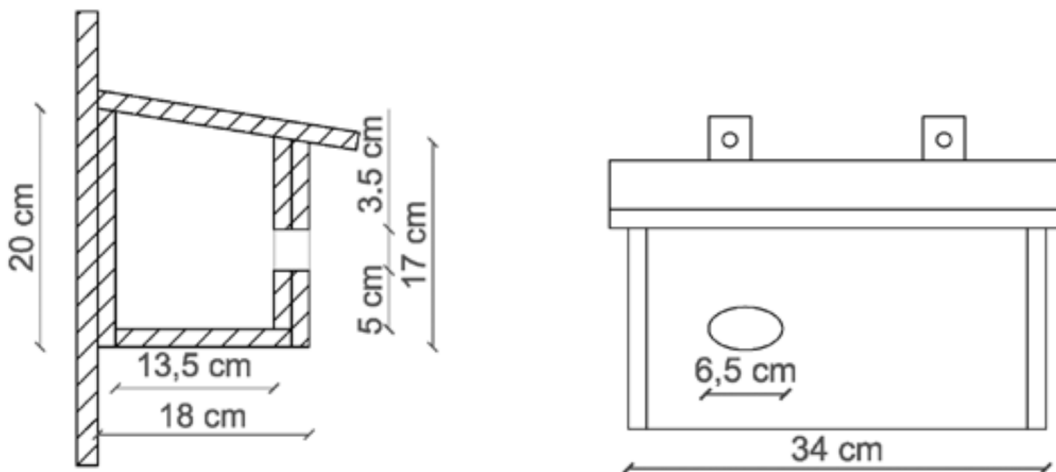


termomodernizacji.

2. W przypadku, gdy z istotnych przyczyn termin wykonania prac budowlanych zostanie przesunięty i będą one musiały być prowadzone w trakcie okresu lęgowego, należy przed jego rozpoczęciem – tj. w czasie od 1 września do końca lutego – zabezpieczyć przed dostępem ptaków miejsca obecnego gniazdowania oraz inne szczeliny i otwory stanowiące potencjalne siedliska lęgowe (np. zaprawą tynkarską). Zakrycie otworów pozwoli na wyeliminowanie strat i zagrożeń (również z punktu widzenia ciągłości budowy) w sytuacji, gdyby ptaki przystąpiły do lęgów podczas prowadzonych robót budowlanych. Rozpoczęcie prac w trakcie sezonu lęgowego będzie wymagało uprzedniego przeprowadzenia kontroli pod kątem zasiedlenia budynku przez zwierzęta.
3. Ze względu na występowanie na strychu kryjówki nietoperzy zaleca się następujące warunki prowadzenia prac:
  - aby nie odciąć nietoperzom dostępu do poddasza w ramach prac przygotowawczych nie należy zasłaniać otworów okiennych na południowo-wschodniej ścianie szczytowej,
  - należy wykonać otwory wylotowe o średnicy 3 cm nad oknami prowadzącymi na poddasze – zarówno na ścianie południowo-wschodniej (obecnie wykorzystywane wloty), jak i na ścianie północno-zachodniej (stworzenie dodatkowego wlotu);
  - nie należy jednocześnie prowadzić prac na obydwóch ścianach szczytowych – najpierw należy objąć robotami ścianę północno-zachodnią; wykonanie alternatywnego otworu wylotowego nad oknem zapewni nietoperzom dostęp do strychu na czas prowadzenia prac na drugiej ścianie szczytowej;
  - prace na poddaszu należy wykonywać przy zachowaniu maksymalnej ostrożności ekipy budowlanej podczas obecności na strychu.
4. W ramach działań kompensacyjnych zaleca się zamontowanie na budynku 5 skrzynek lęgowych typu: skrzynka dla jerzyków, najlepiej wtopionych w warstwę ocieplającą/podtynkowych. Zastąpią one 4 utracone miejsca gniazdowania wróble (+ 1 dodatkowa, rezerwowa). Skrzynki należy powiesić na ścianie północno-wschodniej (2 szt.), północno-zachodniej (1 szt.), południowo-zachodniej (1 szt.) i południowo-wschodniej (1 szt.) – w ich górnych częściach, w rejonie miejsc obecnego gniazdowania ptaków (zgodnie z rycinami 2-4). Budki należy zawiesić niezwłocznie po przeprowadzonych pracach dociepleniowych. Jako zastępcze skrzynki dla wróble rekomenduje się powieszenie skrzynek dedykowanych dla jerzyków ze względu na fakt, iż wróble chętniej niż budki typu A (dla wróble) zajmują właśnie skrzynki przeznaczone dla jerzyków. Prócz tradycyjnych skrzynek drewnianych dostępne są w sprzedaży skrzynki z trocinobetonu, które prócz lepszej trwałości i wytrzymałości na warunki atmosferyczne zapewniają korzystniejszy dla ptaków „mikroklimat” we wnętrzu.

## Skrzynka dla jerzyków

Ryc. 5. Schemat konstrukcji skrzynki lęgowej dla jerzyka (źródło: Ochrona ptaków w mieście. 2013. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim).



Ryc. 6. Przykładowa skrzynka dla jerzyków z trocinobetonu (źródło: <https://www.ptasidom.com>).



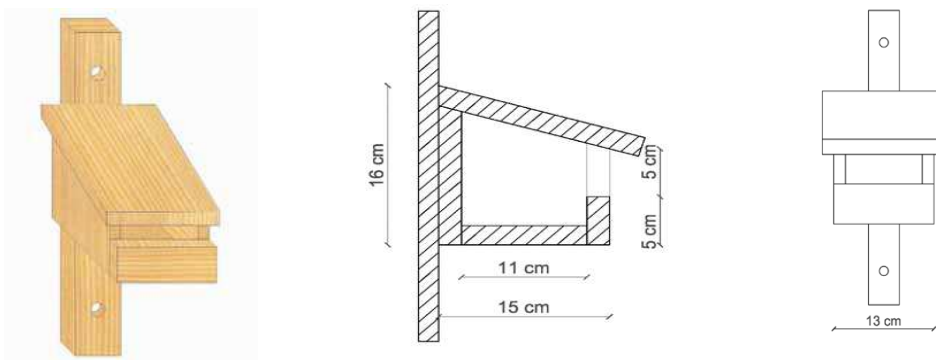
4. W ramach działań kompensacyjnych zaleca się zamontowanie na budynku 2 skrzynek lęgowych typu P dla kopciuszków. Skrzynki zastąpią utracone miejsce gniazdowania kopciuszka (+ 1 rezerwowa). Jedną skrzynkę należy powiesić na ścianie północno-wschodniej (w jej górnej części, pod okapem dachu, w rejonie otworu gniazdowego – zgodnie z ryciną 3), natomiast drugą na ścianie południowo-wschodniej (w górnej, środkowej części, pod okapem dachu). Budki należy zawiesić niezwłocznie po przeprowadzonych pracach dociepleniowych.

### Skrzynka dla kopciuszków – skrzynka typu P

Skrzynki te zasiedlane są przez tzw. półdziuplaki, czyli ptaki, które zakładają gniazda w szczelinach murów lub drzew, najczęściej kopciuszka, muchołówkę szarą i pliszkę siwą. Potrzebują one miejsca

otoczonego z tyłu, po bokach i od góry. Skrzynki tego typu posiadają zatem duży otwór wlotowy. Dzięki temu ptaki mogą obserwować okolice gniazda, ale jednocześnie ułatwiony jest dostęp drapieżników do wnętrza, dlatego mogą być stosowane tylko w bezpiecznych miejscach, najlepiej wysoko na pionowej ścianie budynku, na którą nie wejdzie kot czy kuna. Skrzynka posiada duży, prostokątny otwór wlotowy o wysokości 5 cm.

**Ryc. 7. Skrzynka typu P (źródło: Ochrona ptaków w mieście. 2013. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim).**



5. W sytuacji stwierdzenia gniazda z jajami lub pisklętami podczas prowadzenia prac budowlanych, osoba nadzorująca plac budowy powinna skontaktować się z przyrodnikiem, w celu ustalenia sposobu kontynuacji prac, który pozwoliłby uniknąć porzucenia gniazda lub problemów z karmieniem piskląt przez dorosłe ptaki.
6. W przypadku odnalezienia podczas prowadzenia robót budowlanych kolonii nietoperzy, osoba nadzorująca plac budowy powinna skontaktować się z przyrodnikiem, w celu ustalenia sposobu zabezpieczenia zwierząt przed negatywnym oddziaływaniem ze strony prac termomodernizacyjnych.

## 8. WYMAGANE ZEZWOLENIA

Mając na uwadze wyniki przeprowadzonych kontroli komunalnego budynku wielorodzinnego przy ul. Starzyńskiego 5 w Policach oraz zakres planowanych prac termomodernizacyjnych, należy wskazać, że **zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie** na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną, wymienionych w § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r., poz. 2183), **jest wymagane** dla następujących czynności:

1. zniszczenie gniazd chronionych gatunków ptaków występujących na przedmiotowym budynku (§ 6 ust. 1 pkt 8 ww. rozporządzenia), tj. 4 gniazd wróbla *Passer domesticus* i 1 gniazda kopciuszka *Phoenicurus ochruros*;
2. umyślne płoszenie lub niepokojenie chronionych gatunków zwierząt w miejscach noclegu i w okresie lęgowym w miejscach rozrodu i wychowu młodych (§ 6 ust. 3 ww. rozporządzenia), tj. co najmniej 8 osobników wróbla *Passer domesticus*, co najmniej 2 osobników kopciuszka *Phoenicurus ochruros* i co najmniej 12 osobników mroczka późnego *Eptesicus serotinus*.

Stosownie do zapisów art. 56 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U.

z 2018r., poz. 142 ze zm.) powyższe zezwolenia mogą być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek wskazanych w art. 56 ust. 4 pkt 1-7 tejże ustawy.

Gotowe formularze wniosków o wydanie zezwolenia na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do zwierząt podlegających ochronie znajdują się pod adresem:

<http://bip.szczecin.rdos.gov.pl/zezwozenie-na-odstepstwa-od-zakazow-w-stosunku-do-gatunkow-dziko-wystepujacych-zwierzat-objetych-ochrona>.

## 9. LITERATURA

1. Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Starzyńskiego 5 w Policach – projekt budowlano-wykonawczy (Szczecin, październik 2015 r.).
2. Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P. T., Jerzak L., Zbyryt A. 2013. Ochrona ptaków w mieście. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.
3. Wylęgała P., Jaros R., Dzieciotowski R., Kepel A., Szkudlarek R., Paszkiewicz R. 2009. „Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody”. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”. Poznań.
4. Zyskowski D., Zielińska D. 2014. Przewodnik do inwentaryzacji oraz ochrony ptaków i nietoperzy związanych z budynkami. Federacja Zielonych GAJA. Szczecin.
5. Kruszewicz A.G. 2006. „Ptaki Polski”. MULTICO Oficyna Wydawnicza Sp. z o.o. Warszawa.
6. Kuczyński L., Chyralecki P. 2012. Atlas pospolitych ptaków lęgowych Polski. Rozmieszczenie, wybiórczość siedliskowa, trendy. GIOŚ. Warszawa.
7. Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.) Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Bogucki Wyd. Nauk. Poznań.
8. Sachanowicz K. 2010. „Nietoperze Europy Zachodniej i Bałkanów”. Nyctalus. Wrocław.
9. Sachanowicz K., Ciechanowski M. 2005. „Nietoperze Polski”. MULTICO. Warszawa.

## 10. SPIS RYCIŃ I FOTOGRAFII

### Spis rycin:

Ryc. 1. Usytuowanie budynku przy ul. Starzyńskiego 10 w Policach. ....	3
Ryc. 2. Usytuowanie miejsc gniazdowania wróbli na elewacji południowo-zachodniej (od strony ul. Starzyńskiego).....	7
Ryc. 3. Usytuowanie miejsca gniazdowania jerzyków na elewacji północno-zachodniej (ściana szczytowa). ....	7
Ryc. 4. Usytuowanie miejsc gniazdowania ptaków na elewacji północno-wschodniej (od strony podwórza). ....	8
Ryc. 5. Schemat konstrukcji skrzynki lęgowej dla jerzyka (źródło: Ochrona ptaków w mieście. 2013. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim). ....	14
Ryc. 6. Przykładowa skrzynka dla jerzyków z trocinobetonu (źródło: <a href="https://www.ptasidom.com">https://www.ptasidom.com</a> ). ....	14
Ryc. 7. Skrzynka typu P (źródło: Ochrona ptaków w mieście. 2013. RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim).....	15

### Spis fotografii:

Fot. 1. Frontowa elewacja budynku – od strony południowo-zachodniej (od ul. Starzyńskiego). ....	4
Fot. 2. Tylna elewacja budynku – od strony północno-wschodniej (od podwórza). ....	5
Fot. 3. Gniazdo wróbli w szczelinie pomiędzy dachem a murem na frontowej ścianie budynku (nr 1).....	8
Fot. 4. Gniazdo wróbli w ubytku w murze na północno-wschodniej (szczytowej) ścianie budynku (nr 2).....	9



Fot. 5. Gniazdo wróbli w ubytku w murze na tylnej ścianie budynku (nr 3).....	9
Fot. 6. Gniazdo wróbli pomiędzy murem a rynną na tylnej ścianie budynku (nr 4). ....	10
Fot. 7. Gniazdo kopciuszków w otworze na tylnej ścianie budynku (nr 5). ....	10

Opracowanie:

mgr inż. Dorota Sterna